

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

MUZIEK

Waar is zuster Gabriel?

Gaston Mornides, we hebben al gehoord hoe hij twee keer in opspraak komt.

Eerst in de abdij van Grimbergen.

Hij moet daar vertrekken omdat hij zijn handen niet kan thuishouden

in de school waar hij les geeft

of omdat hij de verkiezing verliest om apt te worden.

De verhalen lopen wat uiteen.

En dan wordt hij tweede keer op een zijspoor gezet

omdat hij jaren na de verdwijning van zuster Gabriel

de hoofdverdachte blijkt te zijn.

En op dat zijspoor zijn we hem dus tegengekomen

tijdens een straatinterview met de Nederlandse televisie.

Wij zouden nog graag eens van u willen horen

wat u weet van de verdwijning van zuster Gabriel.

Daar weet ik niets van. Ik heb daar niets mee kunnen maken.

Ik wil nog even terugkomen op één stukje uit dat interview.

De foto die journalist Jaap Jongbloed toont aan Mornie

waarop hij te zien is in Vrouwenlangerie.

Het is één van de eerste foto's die je te zien krijgt

als je wat over de zaak gaat googelen.

En verschillende mensen die ik heb geïnterviewd

begonnen ook spontaan over die foto.

En met foto's van Mornie in Vrouwenkledij en de votes.

In die periode zijn dan ook die foto's uitgekomen, he van Mornie.

Dat zijn ook de zaken die dan in de media kwamen

met ook de bijwoordende foto's.

Die foto. Daar moeten we dus eens over hebben.

Want ik merk dat veel mensen hem beschouwen

als het bewijst dat Mornie deelnam aan seksvuiven of orgieën.

Waarom zou hij anders poseren in Vrouwenlangerie?

Hoe kan nou iemand, directeur van een klooster,

blijven wanneer mensen van dit soort toestanden ophouden?

Alleen klopt dat niet.

De foto komt uit actueel.

Dat is een Nederlands tijdschrift

dat in die tijd geleid werd door Mornie.

Dat is een tijdschrift dat in die tijd geleid werd

door de bekende, intussenvermoorde misdaadjournalist Peter R. De Vries.

In oktober 1991 heeft actueel veel aandacht

voor de verdwijning van zuster Gabriel.

Ik heb een exemplaar hier voor mij liggen.

Op de koffer staat de foto van Mornie in een groene vrouwenbodice

met daar boven de woorden de perverse priester.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

Binnenin het tijdschrift staat een uitgebreid artikel over de zaak, de duivel en de non.
En daarbij staan nog meer foto's van Mornie in onderhemdje en onderbroek.
En volgens wat de priester daar zelf over zegt, zijn die foto's een truccage van een zekere...
Dit is weer een truccage geweest van een zekere, ja.
Die zekere, die geen naam krijgt, daarvan weet ik wie het is.
Goeiemorgen over al stoor ik u.
Mornie heeft het over zijn vriend, Joss, die samen met zijn pleegouders bij Mornie in woonden.
Die pleegouders zijn er niet meer, maar ik heb contact opgenomen met de pleegsussen van Joss.
Maar spijtig genoeg is er niemand van hen die nog over de zaak wil spreken.
Zafa, goeien dag nog, hè.
En toch wil ik het eens hebben over Joss en zijn familie en ook over de familie van Gaston Mornie.
En over hoe het verder met hem is gegaan nadat hij uit Endermonden is verdrokken.
Die blauwe map zat vol met knipsel, bewijsmateriaal of de facturen die te maken hadden met het vermeen de liedelijke leven van Mornie.
Dat denk ik dat je toch wat pathologisch aan het liegen bent, terwijl dat er wel een bewijzen is.
Ik ben Philipp Heijmans en je luistert daar waar is zuster Gabriel?
Dat er bij Gaston Mornie in zijn pastorie, een gezin in woonde, dat is toch wel erg opvallend.
De zusters hadden het er ook al over in een van de vorige afleveringen.
Een zekere Joss, een aangenomenzoon.
En die speelden dat wel, een chauffeur, hè?
Ja, ja, ja.
Na de verdwijning van zuster Gabriel komt er dus een gezin in woonde bij Mornie.
Een ouderkoppel met hun pleegzoon Joss.
Joss was een kapper die even oud was als Mornie, achteraan in de veertig, dus op dat ogenblik.
Joss wordt ook de nieuwe chauffeur van Mornie.
Maar niet alleen de chauffeur.
Want Joss en Mornie hadden een relatie.
En daarom woonde hij met zijn pleegouders bij de prijstendirecteur.
Maar ergens moet het mis gegaan zijn.
Want in een interview met diezelfde japjongbloed vertelt Joss ook dat hij vanaf 1990 een tipgever was voor de politie terwijl hij nog met Mornie samenwoonde.
Maar ik bokstel dat mij vroeg verder nog te blijven

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

en ze veel mogelijk informatie door te spelen naar heb.
In verband met de moord of verdwijning op zuster Gabriel.
Ik heb alle foto's gemaakt.
Ook van spermaplekken in de wc's, boven op de kamers enzo.
Joss, die in opdracht van de politie,
foto's maakt van spermaplekken in de woning van Mornie.
En die later ook toegeeft
dat hij die foto's van Mornie in vrouwen ondergoed heeft verspreid.
Dat is wat Mornie tegenover japjongbloed bedoelde met
die foto's zijn een truccage van een zekere...
Die zekere, daar bedoelde hij ongetwijfeld Joss mee.
Ik had heel graag met hem gesproken, maar helaas.
Ook Joss is al overleden, in 2018.
Joss was de huurder van het appartement
waarover wij beschikten op de Noordlaan in Dendermonde.
Maar Joss is in dat appartement
overleden naar een kortzikkenhuis verblijf in mei 2018.
Zijn laatste jaren heeft hij niet bij Mornie doorgebracht,
maar in een appartement in Dendermonde.
In 2013 wordt dat appartement gekocht door Joe De Boek.
De maaklaar waarschuwt De Boek wel
dat er een heel bizar huurder in het appartement woont.
Joe gaat kijken.
Hij merkt dat het huis vol staat met heilige beelden
en andere religieuze afbeeldingen.
Anderzijds, zowel in zijn slaapkamer,
als in de kleine kamer was dat afgedekt met aluminiumfolie.
En het ene was om zijn bovenbuur, die hem met een scan in het oog hield,
af te sluiten.
En het aluminiumfolie aan de grote raam in zijn tweede kamer
was omdat hij het gevoel had dat hij werd bespied door Ufos.
Wie rook in huis?
Veel heilige beelden, grote paternosters
maken in combinatie met die aluminiumfolie en het verhaal er rond,
dat dat inderdaad in eerste opzicht voor ons een bizar man was,
maar een rustig man, een kalmman,
bijna een mabel.
Na een tijdje beseft huisbaz Joe
dat Jos de ex-vriend is van pastormornie.
Hij spreekt er de man op aan en die geeft meteen toe dat het klopt.
En dan heeft hij de fameuse blauwe map boven gehaald
en mij een aantal documenten laten zien.
Wat was dat, die blauwe map?
Die blauwe map zat vol met knipsels, bewijsmateriaal of de facturen

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

die te maken hadden met het vermenen liederlijk leven van meneer Monnie.
Wat moet ik mij daarbij voorstellen?
Dat waren rekeningen van wijnleverans hier,
zijn niet van de minste, dat waren rekeningen van etablissementen,
waar een glaasje champagne toch redelijk veel geld kost,
en dat waren vooral ook een aantal documenten
van leningen en schuldbekentenissen van een aantal mannen.
Maar dus er was wel sprake van veel geld?
Ik heb letterlijk een drie-tal echte documenten gezien,
eentje van 20.000,
en ik heb een van 30.000 of 40.000, en dan het grote van 750.000 Franks,
Belgische Franks, wat een lening zou zijn geweest
aan een man, een boden van een vakbond.
Monnie had dus geld, veel geld.
Van waar dat geld kwam?
Misschien wel gestolen van het klooster, denkt de bok.
Al is hij daar niet zeker van.
Heeft Joss uitgelegd waarom hij die map had,
waarom hij al die dingen bij hield?
Dat heb ik hem ook gevraagd.
Hij beweerde dat hij eerder uit was
op het aan de schandpal brengen van meneer Morné.
Hoewel natuurlijk het een publiek geheim is,
dat Joss ook eerder viel op mensen van hetzelfde geslacht
dan hij van het andere geslacht.
Dus ergens moet het misgelopen zijn tussen Joss en Morné,
waarna Joss alle mogelijke gore details uit Mornis leven
naar buiten begon te brengen.
Hij vertelde het aan iedereen die het wilde horen,
ook aan de politie en aan de pers.
Veel wat in de pers verscheen
was het gevolg van het lekken van zulke documenten van Joss aan de pers.
En zo zijn er dus ook die foto's van Morné in Vrouwenlangerie.
Joss heeft hij niet alleen verspreid,
hij heeft ze ook zelf gemaakt.
Niet tijdens een orgie, wel tijdens een reisje dat Morné
samen met Joss en dienstfamilie in 1985 maakte naar Zwitserland.
Op een avond, toen Morné te veel gedronken had,
trok hij lingerie aan van één van de dochters van het gezin.
En daar heeft Joss foto's van gemaakt.
Is het gepast gedrag voor een priester? Dat is een goede vraag.
Maar een seksvijf was het dus niet.
En Joss heeft die foto's dan later tegen Morné gebruikt.
Als het zo zou zijn

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

dat hij inderdaad een amoureuze relatie heeft gehad met Morné
en de toon waarin hij tegen mij en andere sprak over het schande
wat die man allemaal heeft gedaan,
lijkt het mij een soort van mini-strijd die hij heeft gevoerd.
Op welke manier sprak jij dan over Morné?
Niet, eigenlijk niet.
Het gesprek heeft niet lang geduurd.
Hij hield het ook vrij gesloten rond.
Ik zei, ik moet hier eens zien. Kijk eens. Kijk eens dat brief.
En heeft hij dan verteld wat er volgens hem gebeurd zou kunnen zijn?
Nee, als het ging over en de zuster en waar ze zou zijn,
verwees hij wel naar het bestom.
Het bestom als toch nog een hogere kracht
boven dat voorval met Morné.
Die blauwe map met de dure rekeningen van wijn en restaurants
en met de bewijsstukken van het vele geld
dat Morné aan andere mannen zou hebben geleend.
Die blauwe map zou ik wel eens willen zien.
Op het ogenblik moet ik het appartement leegmaken
omdat er geen erfgenaamers zich hadden aangediend.
Ik uiteraard toch nog eens goed gekeken heb of dat die map...
Maar die was weg. Ik heb die niet gevonden.
Maar ze is dus weg.
Verdwenen bij de dood van Joss.
Ofwel heeft Joss op een bepaald ogenblik gevoeld
dat zijn levens einde naderde.
Toen liep hij permanent met juurst of in de neus
met een lange kabel door heel zijn appartement.
Ja, heeft hij ondertussen zelf die map doen verdwijnen,
ze aan iemand gegeven, ze verbrand.
Ik weet het niet.
En nu heb ik het lang genoeg uitgesteld.
Ik raap mijn moed bij elkaar
en ik bel naar de familie van Gaston Morné.
Der meedag dacht dat ik er ook over zou willen spreken
om te zeggen hoe dat voor u is geweest.
Voor mij kan...
Zou dat morgen misschien al kunnen als dat gaat?
Voor u? Pak tegen een uur of tien?
Dus de broer van Morné wil liever niet meewerken.
Van zijn familie zegt dat het moeilijk is voor hem.
Maar zijn zus en haar man willen mij toch al eens ontvangen.
Morgen mag ik bij hen langs gaan.
Ja, oké, dat zou heel tof zijn als dat gaat lukken.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

Zeker als ik die kan overtuigen om toch iets te zeggen.
Ik weet niet goed hoe zij er tegenover staan
of of zij daar de onschuld van hun broer gaan verdedigen
of dat zij, we zeggen daar eigenlijk niet veel vanaf,
of misschien zeggen ze dat ze ook vermoeden dat hij het gedaan heeft.
Dat is nog een groot vraag teken,
maar het feit dat ze willen spreken,
vind ik toch al lichtjes fantastisch.
En zo, nog voor ik het goed en wel besef,
sta ik een dag later al voor hun deur.
Hun woont plaats of hun namen ga ik niet noemen
om hun privacy te beschermen.
Oké, het is 9 uur 53.
Ik heb om tien uur afgesproken met de zus van Morné en haar man.
Ik zit hier al eventjes in de auto te wachten, ik was goed op tijd.
En nu is het afwachten wat het gaat geven.
Ik heb een doosje macarons meegebracht om het ijs wat te bereken.
Misschien helpt het, je weet maar nooit.
Ja, ik ga nu aanbellen en hopen dat ze iets willen zeggen.
Ja, er is een beetje veel lawaai, want ze zijn hier met een hoogtewerker
aan het werken.
Ik heb net twee uur binnen gezeten bij de zus van Morné en haar man.
Ja, in het begin waren ze een beetje wantrouwig, voorzichtig,
maar het is uiteindelijk een heel vriendelijk gesprek geworden.
Nu, ze wilden zelf niet voor de microfoon komen.
Ze zeggen dat ze al jaren zoveel verdriet hebben over heel die zaak
dat hen zoveel pijn doet, dat hun broer verdacht wordt van een moord
of dat hij een moordenaar wordt genoemd, dat doet hen heel veel pijn.
Ze zijn ervan overtuigd dat hij niks met de zaak te maken heeft,
dat zuster Gabriel zelf is weggegaan.
Ze vertellen ook over de poortsuster die hen ooit verteld heeft
dat ze nog telefoon had gekregen van iemand die zich niet voorstelde,
maar ze is er zeker van dat het zuster Gabriel was.
En die poortsuster zou hen ook gezegd hebben
dat ze zuster Gabriel nog eens heeft gezien in een rode limozenen,
een dure rode wagen, alleszins.
Nu, de poortsuster is er intussen niet meer,
dus daar kunnen we helaas niet meer aan vragen.
En verder zeggen ze dat hun broer heel vrijgevig was,
dat hij veel uiteilde aan iedereen die hij kende.
En dat sommige mensen daarvan geprofiteerd hebben
en ze wijzen dan naar het gezin dat bij hem inwoonde,
zijn vriend, Jos en zijn ouders,
die mensen waren daar alleen maar om van hem te profiteren,

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

zeiden ze, die kwamen soms ook met hem mee op familiebezoek bij hen en dan kwamen ze goed eten en drinken.

Ze vroegen ook vaak om getrackteerd te worden op restaurant.

Volgens hen hebben die mensen jarenlang geprofiteerd van Morni

en toen hij daar een einde aan heeft gemaakt,

toen hij hen heeft gevraagd om te vertrekken,

toen zijn ze hem beginnen zwarte maken,

zijn ze zijn reputatie beginnen te besmeuren

en zijn ze het verhaal beginnen te verspreiden

dat hij iets te maken had met de verdwijning van zuster Gabriel.

Maar dat klopt dus helemaal niet, volgens hen.

Goed, ja, het is jammer dat ze het zelf niet willen vertellen,

maar ze zeggen dat het hen te veel pijn doet.

Maar ik mocht dus wel diversie van de feiten meegeven

en dan vragen ze dat mensen daar zelf maar hun conclusies uittrekken

en vooral niet denken dat hun broer een mordenaar is geweest.

En nu ben ik mijn makroons nog vergeten af te geven

en heb ik die in de houten laten staan voor Dorie.

Zou het kunnen?

Een minnaar met wie de relatie stuk loopt,

zijn familie die plots haar mooie leventje kwijt is

en daarom zich tegen Morni keert

en hem gaat belasteren als mordenaar van zuster Gabriel.

Dat er een conflict was tussen Jos en Morni,

dat lijkt me wel duidelijk.

Maar heeft Jos ook alles verzonnen?

Dat lijkt me sterk.

Is even overbellen met mijn interdacteur Els.

Ja, Philipp, ik vind dat heel moeilijk om daar iets over te zeggen.

Alleen ik denk dat er twee stukken zijn aan dat verhalen.

Het ene is inderdaad, ja,

er is geen enkel bewijs dat hij iets gedaan heeft.

Dus ja, dat is voor die mensen natuurlijk ook al 40 jaar een leidersweg,

dat ze niet veel zin hebben om daar nog over te praten.

Ik kan me dat wel voorstellen.

Want nu los van of hij het wel of niet heeft gedaan,

is dat voor hun ook een kruis om te dragen, hè?

Maar ik snap wel als je iemand graag ziet

en die iemand blijft volhouden dat hij daar niks mee heeft te maken

en er is ook nooit ook maar één bewijs geleverd

dat hij daar iets mee heeft te maken.

Ja, Philipp, hoe zou het zelf zijn?

Zou je dat dan ook niet geneigd zijn te geloven?

Ja, ja.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

Alleen, ik zeg niet dat ik dat van iedereen zou geloven,
maar wel van iemand die bij mij staat
en die mij mijn ogen kijkt en die al 40 jaar lang zegt,
ik heb dat niet gedaan.

Dan geloof ik die, hè?

Ja, dat denk ik ook, ja.

Alleen, ik snap die een houding, ik snap dat die zeggen,
het is genoeg geweest.

Dan moesten er ergens mee naar toe, liefst weg uit Endermonde,
en geregeld wordt Mornie opgenomen in een ziekenhuis,
vaak met psychische problemen.

Het enige wat ik weet is dat die man wel psychisch kapot was, hè?

Alleen, onafgezien van zijn liederlijk leven,

maar stel dat hij met de verdwijning van die zuster niks te maken heeft.

Als je dan zo zwaar aangepakt wordt,

ja, ik denk dat haal heel sterk moet zijn

om daar niet kapot aan te gaan, hè?

Nee.

En goed, iemand in een psychiatrie opnemen,
dat gebeurt ook zo, maar niet op vraag van bitsnommen,
daar zal wel een medisch dossier van zijn.

Het bleek wel oprecht zijn zijn psychische problemen.

Maar ik denk dat dat een combinatie moet geweest zijn
van psychische problemen en van verstoorde persoonlijkheid
en van, ja, die man was gebroken, denk ik, hè?

U lijkt mij er nog van uit te gaan

dat hij onschuldig zou kunnen zijn.

Ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja.

Allee, ik baseer mij een beetje op principe,

zolang als het schuld niet bewezen is,

zijt je onschuldig?

Wie ben ik om te zeggen, hij heeft ze vermoord of hij heeft ze niet vermoord.

Ik weet het niet.

Ik weet het niet.

Zijn temperamentkennenden...

Alleen, voor zover ik het kan, vraag ik mij of die man...

Ja, iemand vermoordiger moet wel.

En dan moet je ze nog kwijt geraken, hè?

Allee, dat is allemaal niet zo evident.

Men heeft daar toch al kelders opgegraven.

En waar is ze naartoe, ja?

Ja.

Ja, ik weet het niet, ja.

Er zijn trouwens nog wel meer mensen die in Mornies onschuld blijven geloven.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

Zuster Goddelieve bijvoorbeeld, ze blijft hem bezoeken en telefoneren op zijn kamer ingent.
Ze stuurt hem alles samen 67 brieven, waar het blijkt dat ze hem onvoorwaardelijk blijft steunen. Wilt dat zeggen dat ze iets met de zaak te maken heeft? Eerlijk gezegd denk ik het niet.
Volgens mij is ze hem blijven zien als haar pastoor, die niet tot kwaad in staat was.
Ze is hem langer dan veel andere zusters op handen blijven dragen. En dat verklaart ook waarom ze het achterste van haar tong niet wilde laten zien.
Omdat ze nog altijd in hem geloofd of omdat ze pas veel later is gaan beseffen dat haar vertrouwen om terecht was.
Ik ben er alles niet geweest.
Ik ben er alles niet geweest.
Dus jullie zijn ook niet tegenover hem gezet of zo? Nee, niet.
Want Mornie houdt zich ook in Gent niet koest. Volgens verschillende getuigen houdt hij daar een actief seksleven op na, onder andere in het parken.
En in 2001, 10 jaar nadat hij in Dendermonde is vertrokken, komt hij opnieuw met het gerecht in aanraking.
In de gang van een ziekenhuis in Gent betast hij een jongetje van zes dat daar toevallig in de buurt is.
Maar omdat hij psychische problemen heeft, wordt Mornie niet veroordeeld, maar geïnterneerd. Dat wil zeggen dat hij zich gedwongen moet laten behandelen. Dat weet ik niet meer juist.
Wat de juridische situatie exact was, maar ik weet dat hij daar in een min of meer gesloten instelling zat bij de Broeders van Liefde in Selzaten.
Mornie belandt inderdaad in een instelling van de Broeders van Liefde in Selzaten, het psychiatrisch ziekenhuis Sint Jan Baptist.
Dat is op dat ogenblik één van de drie forensische psychiatrische ziekenhuizen, waar geïnterneerde naartoe kunnen worden gebracht in Vlaanderen.
Maar het is dus ook een instelling uit de katholieke zuil. Daar begon het al ons verhaal he, dat we het niet goed weten. Is die inderdaad geplaatst geweest om die feiten? Of is die daar terechtgekomen door Tanta boven zijn hoofd,

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

waarschoudend als paterzijnde?

We weten alleen dat die bij ons is gedropt.

Veel anderen kwamen dan rechtstreeks van de politie

en die kwamen dan als ze mij psychisch, ik weet niet naartoe, gebracht.

Maar al stond die en is er gewoon opeens gebracht.

En door wie, ja, ik kan dat ook niet meer juist zeggen,

maar dat was zeker niet door de politie of door, ja.

Over morniesjaren in dat ziekenhuis

heb ik kunnen spreken met twee mensen die er toen werkten.

Via, via ben ik met hen in contact gekomen.

En eigenlijk mogen ze niet met mij spreken.

Ze hebben nu eenmaal hun beroepsgeheim.

Ook al is mornie in tussend al overleden.

Daarom hebben ze mij gevraagd om hun antwoorden opnieuw

te laten inlezen door acteurs.

Het zijn dus wel hun letterlijke woorden,

maar niet hun stemmen die je hoort.

En zij herinneren zich dus dat mornie er niet aan kwam

als een gewone patiënt.

Hij kwam niet uit de gevangenis zoals de meeste geïnterneerden.

Hij werd niet door de politie gebracht, plots was hij er.

De manier waarop hij bij ons is binnengekomen is een vraag teken

hoe hij in het ziekenhuis is gekomen. Op de opname is hij ook maar zeer kort geweest.

Terwijl de anderen daar 10-14 weken moeten zijn,

is dat bij maar een paar weken geweest.

Mornie doorloopt niet het normale parcours.

Een geïnterneerde incelzate moet normaal gezien

eerst een maand of drie een intake parcours volgen

om te bepalen wie hij of zij is

en welke behandeling het beste zal werken

om de psychische problemen te verbeteren.

Mensen kwamen toe en wij moesten zichzelf voorstellen.

En wij moesten die leren kennen.

Er was een hele bespreking rond en er werd een behandelplan voor opgesteld.

Deze stappen, hier gaan we op inzetten en noem maar op.

En mij was dat precies al gewoon voorgekoud.

En hoe moet ik het zeggen?

Ik kan mij ook niet meer herinneren dat we inderdaad alles stapjes

en wat gaan we nu doen en daarop inzetten.

Nee, het is gewoon... Hij is hier en we gaan daarmee doen

en niet eens zo dat we de behandelplanen gaan doen.

En dat is toch wel vreemd.

Want in zo'n forensisch psychiatrische omgeving

zit je net om beter te worden,

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

om aan jezelf te werken, zodat je geen nieuwe feiten mee zult plegen.
Maar zo herinneren de twee verplegers zich Mornie niet.
Ik denk dat duidelijk was, naar ons vagaston,
dat hij hier is en dat hij hier blijft. Zo van in het begin.
Ik denk dat hij inderdaad vanuit de broeders aan het standpunt van...
Hij is hier naar hier gebracht en we kunnen niet anders dan hem hier houden.
We kunnen niet.
Bij anderen gaat dat nooit van tevoren gezegd worden.
En bij hem kan het mij wel herinneren dat er echt wel gezegd is geweest
van, we gaan dat hier met hem moeten doen.
Wat dat allemaal nog opmerkelijker maakt,
is dat zeker in die periode de plaatsen voor geïnterneerde heel schaars waren.
In Vlaanderen konden ze dus maar op drie plaatsen terecht,
waardoor er meer dan duizend geïnterneerde onterrecht in de gevangenis moesten blijven,
in afwachting van een plaatje dat ergens vrij kwam.
Ons land is daar verschillende keren voor veroordeeld
door het Europees Hof voor de rechten van de mens.
En ook vandaag bestaat het probleem nog.
Maar voor Mornie was er blijkbaar meteen een plaat bij de broeders van liefde.
Je moest gemotiveerd zijn, je moest tonen dat je vooruit wil gaan
en dat je iets wil doen aan uw probleem.
Al dat niet met heel veel introspectie over jezelf.
En bij hem is dat nooit...
Allee, hij heeft nooit naar mij een aanvoelen en ik denk ook van jou.
Nee, bij ons moesten ze zelf de vraag stellen om te mogen komen.
Hij moesten ze zelf een aanvraag doen.
Een brief schrijven.
Moesten ze een brief schrijven? Moesten ze een...
Ja, is dat bij hem gebeurd?
Geen idee, echt? Geen idee.
Ik denk dat die beslissing voor hem is genomen geweest.
Waarom kreeg Mornie zo makkelijk een plaatje in het forensisch ziekenhuis,
terwijl anderen daarvoor moesten solliciteren,
moesten bewijzen dat ze aan zichzelf wilde werken
en dan nog soms jarenlang moesten wachten?
Ik heb contact opgenomen met Mornies advocaat uit die periode,
maar hij wilde niet over de zaak spreken.
Van andere bronnen, en die mag ik helaas niet bij naam noemen,
hoor ik wel dat Mornies advocaat zelf met advocaat
dat Mornies advocaat zelf met dat voorstel naar de rechtbank zou zijn gekomen.
Dat hij dus bewijzen van spreken zelf heeft gezegd,
u hoeft mijn clien niet naar de gevangenis te sturen,
want ik heb hier al de belofte
dat hij meteen bij de broeders van liefde in Zelzaten terecht kan.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

En ja, dan is het voor de rechtbank natuurlijk makkelijk om dat aanbod aan te nemen.
Ja, eigenlijk in de vergeetput.
Ja, ja, ja.
Ja.
Ja, ja, en inderdaad,
niemand die ook wist dat hij daar was, hè.
Het begint toch wat op een patron te lijken.
Veroorzaakt Mornie problemen
bij de jongens van het algemeen secundair onderwijs,
dan verplaatsen we hem naar de technisch.
En dan naar een meisjesschool.
En vervolgens naar een appartement.
En het eindelijk dus naar de psychiatrie.
Altijd als er een probleem is, verplaatst de kerk
de man die het probleem heeft veroorzaakt
in de hoop dat het zal ophouden.
Dat is op een katastrof uitgedraaid.
Voor hem, voor de congregatie en ook voor het bizdom.
Kanselier Ludo Colleen geeft toe
dat het nu na alle misbruikschandalen in de kerk
anders zou worden aangepakt.
Maar anderzijds weet hij niet of de kerk in dit geval
echt meer had kunnen doen.
Allee, men is onschuldig zo lang tot de feiten bewezen zijn.
Dat was een beetje het probleem met Mornie.
De gerechtelijke instantie dachten hij
dat hij de dader of de moordenaar of weet ik wat dan ook.
Maar er is nooit iets bewezen.
Dus ja, dat was een moeilijke situatie ook voor het bizdom.
Er is een straf waar feit gebeurt op het oogomlijk
als hij zich daar vergrepen heeft aan die jongen.
Maar voor tien, ja.
En dat maakt het voor jullie dan ook moeilijk
om echte maatregelen te nemen?
Maar de maatregelen die we konden nemen, die zijn genomen.
Hij is op een zijspoor gezet, zijn functie moet hij neerleggen.
Maar ja, hij moet ergens wonen.
Maar hij heeft geen enkele taak nog gehad.
En als kerk was het dan moeilijk om hem volledig te laten vallen
om hem echt zijn priesterschap af te nemen?
Ja, maar dat is niet zo evident, he.
Dan moet hij al strafbare feiten gepleegd hebben.
Ja, nu zou men daar vlugger toe over gaan.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

Als daar die zaak geweest is met die knapen in de kopuren,
dan zou daar vlugger een dossier naar Rome gestuurd zijn.
Maar dan duurt dat nog een tijd, he.
Maar ja, in die periode ging men daar nog anders mee
om een trachten, een oplossing te vinden, om hem ergens te placeren.
Om hem te zeggen, blijf uit de schijnwerpers.
En gedraag u nou de regels.
Maar ja, dat was een heel moeilijke situatie, ook, he.
Welke zin?
In die zin dat hij eigenlijk nog voor een stuk tot de afdij van Grimbergen behoorde,
maar dan toch onder de bevoegdheid van de biscop van Gent was.
En ook dat hij van Grimbergen, ja, zij hebben daar niks mee te maken.
Hij is van jullie.
En wij zaten er mee op onze nek, he.
Ja, ik werd er eigenlijk nogal kregelijk van.
Allee, dat was hierin een heel welgevoede, vriendelijke man die goed praat.
En het allemaal goed kon uitleggen, maar die eigenlijk niks zei.
En wat hij dan zei, ja, was niks zeggend.
En tegelijkertijd zaten er ook zoveel tegestreidergeren in,
dat ik dacht van, ik geloof je gewoon niet.
Ik vond nu wel, ik was er misschien al van uit te gaan,
want ze gaan sowieso niks zeggen.
En met die lage verwachtingen vond ik het dan nog wel meevallen,
omdat hij wel toegaf van, dit is niet echt een dossier waar wij goed uit komen.
Ik had het aan het begin hetzelfde gevoel als jij.
Dacht ik ook van, ah, kijk, die vertelt nog iets.
Maar naarmate de tijdverstreek had ik meer en meer het gevoel.
Hij praat en zegt van alles, maar eigenlijk niks.
Ja, maar ik heb er wel begrip voor dat ze zeggen, kijk, het gerecht
heeft die man nooit aangehouden, nooit veroordeeld,
zelfs nooit in verdenking gesteld.
Wat moeten wij dan genoemd met iemand die in principe onschuldig is?
Tot daar kan ik volgen, maar de verhalen die erover hem waren,
hadden niet alleen betrekking op die verdwijningssaken
en die andere verhalen die ze ook gehoord hebben,
want om te beginnen was er al heel veel onduidelijkheid over
hoe hij eigenlijk in dat bizdom is terechtgekomen.
Dus ik denk dan, als ik een bisco ben,
zelfs heb ik niks gehoord over die mensen in eerdere levenswandel
en wat er fout is gegaan bij waarom vandaan komt,
als die plots op mijn bureau zit en die zegt, kan ik hier niet komen werken,
dan ga ik eerst eens checken wie die mens is.
Ja, ik denk niet alleen het voorparcoer,
maar dan ook wat er nadien is gevolgd,

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

dat dat zo'n typisch kerkdosier is van,
er is iemand, we weten niet goed wat we mee moeten doen,
dus we blijven hem maar wat overplaatsen
in de hoop dat hij uiteindelijk wel ergens belandt waar hij geen schade aan richt.
Ah ja, oké, maar daar ben ik het mee eens,
maar dan kunnen we toch niet zeggen dat ze alles gedaan hebben wat ze konden doen.
Dan hebben ze alles gedaan wat ze konden doen om ervoor te zorgen
dat ze een elegante oplossing vonden voor een probleem
waarvan ze zelf ontkenden dat het bestond,
maar waarvan ze eigenlijk wel wisten dat het bestond.
Dus dan heb je niet alles gedaan.
Allee, ik snap dat je wilt zeggen,
van kijk, ze zijn wel eerlijk genoeg om toe te geven.
We hebben dan niet goed aangepakt, dat is vaat gelopen
en wat de nieuw ons vertrouwen in die mensen mogen stellen.
Dat is waar, dat geven ze toe.
Maar dat vind ik nu persoonlijk wel ook het kleinste van het kleinste
dat ze zouden kunnen toegeven.
Allee, het omgekeerde zou het nieuws zijn,
zouden we hier op de redactie zeggen, nee?
En Gaston Mornie, die zit dus in die instelling in Zelfzaten
en hij laat er zich niet echt kennen als een gemakkelijke patiënt.
Beste voorbeeld en kijk je dat iedereen die hem daar gekend heeft,
gaat dieperen, is met zijn potjes chocochot daar.
Dus ze wisten dat ze aan tafel iets mochten pakken voor te eten,
maar ze mochten één of twee potlijke chocochot nemen.
En Gaston was, dacht ik, ook diabetes, met zijn diabetes
en dan mocht hij niet eten.
En voor hem was dat precies een sport om dan toch maar die potjes
gewoon de chocochot mee te pakken
en die dan onder tafel met zijn lep... Allee, ja, niet met zijn lepel,
maar met zijn vingers erop te zitten opeten.
En dan liggen er zo plots drie, vier van die potjes onder zijn tafel.
En ja, dan...
Als je dan als stem ging staan van Gaston, was hij er aan toe.
Oh, niks, niks.
Ik weet van niks. Ik weet van niks.
Ik weet niet, zeg. Gaston, er liggen er wel potjes onder de tafel.
Gaston mocht geen chocochot opeten
en je ziet hem dus de chocochot pakken, je ziet hem opeten.
Die potjes liggen onder zijn stoel en je spreekt hem dan over aan
en hij zegt dan, oh, ik heb dat niet gedaan, dat is niet van mij.
Maar dan denk ik dat je toch wat pathologisch aan het liggen bent.
Terwijl dat er wel een bewijs is.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

Maar ja, goed. Allee, bon, het gaat hier over potjes chocochochot.
Ja, maar als het gaat over...
Ze zeggen, jij hebt iets gedaan met die nom.
En hij zegt, ik heb dat niet gedaan.
Volgens mij is dat voor hem hetzelfde, ik ga het nu over die nom
of gaat dat over potjes chocochochot in zijn kop zitten.
Ik heb dat niet gedaan.
Misschien dat hij dat inderdaad ook wel zelf gelooft,
maar hij blijft daarin zitten.
En hij blijft als we iets kunnen hebben van, ik ben beschermd.
Ik ben, ja, ik ben onfeilbaar.
Therapie hoeft hij dus niet te volgen.
Gewoon zijn tijd uitzetten en zich koest houden.
Ik kan mij ook niet voorstellen dat er echt bezoek was voor hem.
Ik heb hem toch nooit geweten dat er bij hem
ja, een religieuze vriend of iemand anders,
of alleen familiekenissen, vrienden.
Het is dat ik wel zo op de afdeling ben, dezelfde, ja.
Zijn sociale contacten die bestonden uit aanwezige patiënten, eigenlijk.
En het personeel.
En de krant lezen, dat heet.
Hij zat altijd aan een tafel.
En heel veel religieuze teksten dat hij ook, ja.
Daar was hij op zijn kamer dan heel veel mee bezig.
Weinig bezoek van buiten, maar binnen de muren van de instelling
is Mornie wel graag gezien, tenminste bij de andere patiënten.
Hij was zo geliefd bij hun en ze zagen hem ook als Mornie zijn jeur
en eiligen.
En ja, ze keken ook wel ergens wat op, of hoe moet ik het zeggen?
Omdat die hem inderdaad profileerde met zijn kostuumvest,
met zijn kruis, als de priester, die hadden compassie met hem,
van gastoon en we moeten voor hem zorgen.
En dat we hem dan ook betrapte terwijl hij zo op de rugand vrijve was.
Ja. Zo dat fysiek contact zoeken.
Ja, maar dat mocht ook niet.
Hij werd daar dan wel op aangesproken, maar ja.
Maar ik denk dat we ook wel kunnen stellen dat hij daar inderdaad
toch lang een bepaalde attractie naar had.
Naar één, vooral naar man.
En twee, naar jongere mannen op de afdeling.
Jongere mannen, echt.
Zowel patiënten als eigenlijk ook wel personeel,
waar hij er dan ook een sport van kon maken, dat was om zichzelf
echt te gaan beplassen.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

En dan, ja, dan zei hij, ja, ja, ja, ik kan er ook niet aan doen.
Je moet dat opkuisen, je moet mij helpen.
Dat hij er precies van genoot dat wij hem moesten helpen
bij het omkleden en hem verversen en een intiem toilet geven.
Dat is toch raar dat jullie zo'n heel ander beeld van hem hadden
dan de patiënten?
Ja, dat was enorm, ja.
Het is ook gewoon die dagelijkse strijd met hem over altijd
diezelfde dingen.
Dat ging over dat potje choco.
Dat ging tijd bij ons kwaad worden en ze dat aanroepen.
En dan kwam er een andere patiënt binnen en dat was...
Ik voel me niet lekker, ja, ik voel me niet lekker.
En dan zag de patiënt middelijden krijgen, omdat zij woorden.
En wij stonden er dan met twee of drie mensen en hij lacht daar
zo gezegd, ja, super slecht op die een stoel.
Terwijl hij daar wel een minuut ervoor stond te roepen, ja.
Allee, ja, zodat hij constant, ja.
En als het personeel en wat te veel op de vinger stikt,
dan wordt Mornie pas echt vervelend.
Als de kwaad werd naar u, ja, dan kon hij echt brullen en briezen.
En kon hij ook achter de mensen lopen, als hij mij niet vergis.
Alleen in ieder geval, hij was mondig, hij was mobiel.
Hij was al wat hij wilde en als hij iets misdaan had
en hij werd op matje geroepen of hij moest naar een time-out
of iemand er wat dan plots was, ja.
Dat kon je niet meer stappen.
Wist hij niet wat er gebeurd was.
Lekke mannen kan hij die niets niet meer kon.
Dat stelde hij echt in die positie.
Het is heel moeilijk om daarover te oordelen,
maar als je mij persoonlijk vraagt
dat hij een psychische problematie had,
ik denk het niet.
Ik denk dat dat gewoon zijn persoonlijkheid was
en zijn, ja, een niet-doorgronde man,
die een vies kantje had en die...
Ja, en die ergens wel wat geleerd heeft om het uit te spelen.
Alleen, dat gevoel hadden we gewoon vaak,
dat hij het wist hoe hij moest gedragen in welke situatie.
Dus dat wel, ja.
Maar, ja, is dan een psychische problematiek, ja.
Alleen, ja, nee, ja.
Mornie woont nog tien jaar in de psychiatrische instelling.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

En op 29 augustus 2011 overleidt hij er ook,
zonder nog iets over zuster Gabriel gezegd te hebben.
In zijn kamer liggen wel heel veel papiertjes volgekriebeld
met boodschappen.
Ik heb het niet gedaan.
Vergeef me heer.
Doet hij dat dan omdat hij denkt dat het voor mezelf en voor deer is
en weet ik, wat.
Of doe hij dat omdat hij wil dat dat gelezen wordt
en dat hij op die manier ook dat probeert
en in een richting te duwen?
Ja, dat is dus niet duidelijk, hè.
Op het ogenblik van zijn overlijden
zijn Mornies broer en zus al meer dan een jaar
niet meer op bezoek gekomen.
En ook wanneer de instelling laat weten dat Gaston op sterfelijg,
komen ze geen afscheid meernemen.
Naar zijn begrafenis komen ze wel,
net als enkele zusters van het klooster van Dendermonde.
Dat wijzen aan de vraag van Biesel om de begrafenis te zijn.
Vindt dat opvallend als hij hier wordt weggestuurd,
dat jullie dan toch nog gevraagd worden na die begrafenis te gaan?
Hij wordt weggestuurd.
Ik denk dat hem blij was en dat hij hier weg was.
Jullie zijn dan aan die begrafenis geweest? Wat voor dienst was dat?
We denken dat dat een woorddienst alleen maar geweest is.
Ik dacht ook dat dat voorgegaan was
door een diaken, in plaats van een priester.
Is daar absoluut niet op op je de stalke gezet?
Er zijn daar geen goede oedaanigheden verteld.
Alleen gewoon de situatie van daar,
hoe hij was als psychiatrisch patiënt
en dat dan toch niet gemakkelijk geweest was met hem.
We zijn verleden als priester dat hij daar goede dingen had gedaan?
Nee, daar is niet over gesproken.
Ze hebben zich alleen gehouden aan zijn situatie daar,
maar realistisch. Dat was dan goed.
Waren er veel mensen?
Patiënten dachten wij niet zo veel volk,
geen buitenstaanderse soorten.
Zij zijn zus met Mijarenland.
Maar we kenden die ook niet.
Maar zo veel volk, nee, dat was eigenlijk zo'n beetje privé.
Zo eindigt het voor Gaston Morni.

[Transcript] Waar is zuster Gabrielle? / 7. Het zijspoor

Eerst tien jaar in een appartement in Gent,
dan tien jaar in de psychiatrische vergeetput.
En uiteindelijk eenzaam sterven
en met een invoudige plechtigheid begraven worden.
Ja, toch wel in grote eenzaamheid,
ook door iedereen verlaten een beetje.
Voor iemand die prior geweest is van een abdij wel een tristig einde.
Maar laat ons vooral niet vergeten dat er nog iemand is
die wel echt een tristig einde heeft gekend
en van wie we niet weten waar ze nu ergens is.
Zuster Gabriel.
In de volgende aflevering gaan we op zoek naar haar laatste rustplaats.
Dus hier hebben we natuurlijk niet in gegraven, hè?
Dit is nooit gegraven. Nee.
Als er daar geen toestemming voor is, is dat moeilijk, hè?